

College voor Toetsen en Examen

VAKINFORMATIE
STAATSEXAMEN 2025

AARDRIJKSKUNDE

VMBO GL-TL

Inhoud

1. Inleidende opmerkingen	3
2. Examenprogramma	4
3. Centraal examen	4
4. College-examen	5
5. Berekening eindcijfer	5

BIJLAGE 1	
BESCHRIJVING EXAMENSTOF	6

De vakinformatie is vastgesteld door het College voor Toetsen en Examens (CvTE). Het CvTE is verantwoordelijk voor de afname van de staatsexamens voortgezet onderwijs en draagt zorg voor de kwaliteit en het niveau van de examens.

De Dienst Uitvoering Onderwijs (DUO) is belast met de praktische uitvoering en organisatie van de staatsexamens. Met vragen over deze vakinformatie kun je contact opnemen met de afdeling Examendiensten van DUO: (050) 599 89 33 of staatsexamens@duo.nl.

Je gaat het staatsexamen vo doen. Dit informatieblad is bedoeld om je goed voor te kunnen bereiden voor dit examen. Het examen bestaat uit verschillende onderdelen waar je vaak voorbereidend werk voor moet doen. Lees het goed door en zorg dat je alles op tijd hebt gemaakt en ingeleverd.

**Veel succes
met je
examen!**

1. Inleidende opmerkingen

- Het staatsexamen aardrijkskunde vmbo GL-TL bestaat uit een centraal examen (paragraaf 3) en een mondeling college-examen (paragraaf 4).
- In het document 'Toegestane hulpmiddelen' (onder Vak informatie staatsexamens op de site van DUO) staat vermeld welke hulpmiddelen je zelf voor het examen moet meenemen.
- Je kunt je voorbereiden met behulp van een lesmethode.
- Oefenmateriaal voor de college-examens staat op [Oefenen voor het staatsexamen vo](#). Op Examenblad.nl staat bij [Veelgestelde vragen](#) onder het kopje 'Voorbereiding' waar je oefenmateriaal voor de centraal examens kunt vinden.

2. Examenprogramma

In [Bijlage 1](#) staat een beschrijving van de examenstof.

In onderstaande tabel geeft een 'ja' aan in welk examen de vaardigheden en kennis getoetst kunnen worden.

Tabel 1 verdeling van de vaardigheden en kennis over de verschillende examens

exameneenheden aardrijkskunde GL-TL	centraal examen	mondeling college-examen
basisvaardigheden	nee	ja
leervaardigheden in het vak aardrijkskunde	ja	ja
weer en klimaat	ja	nee
bronnen van energie	nee	ja
water	ja	nee
arm en rijk	nee	ja
bevolking en ruimte	ja	nee
grenzen en identiteit	nee	ja
casus Weer en klimaat: extreme weersomstandigheden	ja	nee
casus Bronnen van energie: Energiebeleid	nee	ja
casus Water: Watermanagement	ja	nee
casus Arm en rijk: Arm en rijk en gezondheidszorg	nee	ja
casus Bevolking en ruimte: Bevolking en ruimte in grootstedelijke gebieden	ja	nee
casus Grenzen en identiteit: Regionale identiteit	nee	ja
verwerven, verwerken en verstrekken van informatie	nee	ja
vaardigheden in samenhang	nee	ja

3. Centraal examen

Het centraal examen is een schriftelijk examen. Het gaat over de aangegeven examenstof (zie [2 Examenprogramma](#) en [Bijlage 1](#)).

Opdracht: schriftelijk beantwoorden van vragen

Tijdsduur: 120 minuten

4. College-examen

4.1 MONDELING COLLEGE-EXAMEN

Bij het mondeling college-examen worden ten minste drie exameneenheden, ter keuze van de examinator, uit de examenstof geëxamineerd (zie [2 Examenprogramma](#) en [Bijlage 1](#)).

Er wordt van je verwacht dat je voldoende vaardigheden beheerst in het omgaan met een atlas. Deze vaardigheden kunnen getoetst worden.

Opdracht: beantwoorden van vragen

Tijdsduur: 25 minuten

Op de site van DUO bij het kopje 'Wat zijn staatsexamens?' staan [informatiefilmpjes](#) waarin getoond wordt hoe een mondeling college-examen kan verlopen.

5. Berekening eindcijfer

Het eindcijfer is het gemiddelde van het cijfer voor het centraal examen en het cijfer voor het college-examen.

Eindcijfer: $(\text{cijfer centraal examen} + \text{cijfer college-examen}) / 2$, afgerond op een heel getal.

BIJLAGE 1 BESCHRIJVING EXAMENSTOF

De leervaardigheden in het vak aardrijkskunde (AK/K/3) worden zowel in het centraal examen als in het mondeling examen getoetst.

Een uitgebreide beschrijving van de examenstof is te vinden in de syllabus aardrijkskunde vmbo 2025 op Examenblad.nl.

Tabel 2 overzicht van de examenstof aardrijkskunde gl/tl

exameneenheden en eindtermen	beschrijving examenstof	centraal examen	mondeling college-examen
AK/K/2	Basisvaardigheden		
eindterm 2	Je kunt basisvaardigheden toepassen die betrekking hebben op communiceren, samenwerken en informatie verwerven en verwerken.	nee	ja
AK/K/3	Leervaardigheden in het vak aardrijkskunde		
eindterm 3	Je kunt een aantal vakvaardigheden toepassen die bijdragen tot de ontwikkeling van het eigen leervermogen. Bij het bestuderen van gebieden, aardrijkskundige verschijnselen en vraagstukken kan de kandidaat in dat verband: – verschillende typen aardrijkskundige vragen herkennen en formuleren; – aardrijkskundige werkwijzen toepassen; – gebruik maken van verschillende soorten kaarten en kaartvaardigheden, luchtfoto's en satellietbeelden; – informatie ordenen, analyseren en daarover conclusies trekken; – een standpunt innemen en beargumenteren (wordt alleen getoetst tijdens het mondeling college-examen)	ja	ja
AK/K/4	Weer en klimaat		
eindterm 5	Je kunt verschillen en/of overeenkomsten tussen: – het weer en klimaat; – de klimaatverandering; – en het klimaatbeleid van Nederland en een andere regio elders in Europa, beschrijven en verklaren; – je kunt de situatie in beide gebieden vergelijken.	ja	nee
eindterm 6	Je kunt weer en klimaat, klimaatverandering en klimaatbeleid in een buiten-Europese macroregio beschrijven en verklaren.	ja	nee
AK/K/5	Bronnen van energie		
eindterm 7	Je kunt het gebruik van energie in de eigen regio beschrijven en verklaren en maatregelen voor een duurzamer gebruik van energie en de effecten ervan beschrijven.	nee	ja

exameneenheden en eindtermen	beschrijving examenstof	centraal examen	mondeling college-examen
eindterm 8	Je kunt het gebruik van energie en de gevolgen ervan voor Nederland en een andere regio elders in Europa beschrijven en verklaren en; – maatregelen voor een duurzamer energiegebruik en; – de effecten ervan beschrijven en; – de situatie in beide gebieden vergelijken.	nee	ja
eindterm 9	Je kunt het gebruik van energie en de gevolgen ervan in een buiten-Europese macroregio beschrijven en verklaren en maatregelen voor een duurzamer gebruik van energie en de effecten ervan beschrijven.	nee	ja
AK/K/6	Water		
eindterm 11	Je kunt de herkomst, het voorkomen, de kwaliteit en het gebruik van water in Nederland beschrijven en verklaren en maatregelen voor een duurzamer gebruik van water en de effecten ervan beschrijven.	ja	nee
eindterm 12	Je kunt de herkomst, het voorkomen, de kwaliteit en het gebruik van water in een buiten-Europese macroregio en een andere macroregio elders in de wereld beschrijven en verklaren en; – maatregelen voor een duurzamer gebruik van water en de effecten ervan beschrijven en; – de situatie in beide gebieden vergelijken.	ja	nee
AK/K/7	Arm en rijk		
eindterm 13	Je kunt verschillen tussen meer en minder welvarende wijken beschrijven en voorstellen voor verbetering van de woon- en leefomstandigheden in de eigen regio beschrijven.	nee	ja
eindterm 14	Je kunt regionale verschillen in welvaart in Nederland beschrijven en verklaren.	nee	ja
eindterm 15	Je kunt regionale verschillen in welvaart in een buiten-Europese macroregio en een andere macroregio elders in de wereld beschrijven en verklaren en de situatie in beide gebieden vergelijken.	nee	ja
AK/K/8	Bevolking en ruimte		
eindterm 17	Je kunt de bevolkingsontwikkeling en het ruimtegebruik in Nederland en een andere regio elders in Europa beschrijven en verklaren en de situatie in beide gebieden vergelijken.	ja	nee

exameneenheden en eindtermen	beschrijving examenstof	centraal examen	mondeling college-examen
eindterm 18	Je kunt de bevolkingsontwikkeling en het ruimtegebruik in een buiten-Europese macroregio beschrijven en verklaren.	ja	nee
AK/K/9	Grenzen en identiteit		
eindterm 19	Je kunt verschillende soorten grenzen in de eigen regio beschrijven en verklaren en verbanden leggen met identiteit.	nee	ja
eindterm 20	Je kunt verschillen in regionale identiteit en de manier waarop men daarmee omgaat in Nederland en een andere regio elders in Europa, beschrijven en verklaren en de situatie in beide gebieden vergelijken.	nee	ja
eindterm 21	Je kunt territoriale conflicten in een buiten-Europese macroregio beschrijven en verklaren en verbanden leggen met grondstoffen, water en culturele verschillen.	nee	ja

Een uitgebreide beschrijving van de examenstof is te vinden in de [syllabus aardrijkskunde vmbo 2025](#) op Examenblad.nl.

Tabel 3 vervolg overzicht van de examenstof aardrijkskunde tl/gl

exameneenheden en eindtermen	beschrijving examenstof	centraal examen	mondeling college-examen
AK/V/1	Casus Weer en klimaat: Extreme weersomstandigheden		
eindterm 22	Je kunt het voorkomen van extreme weersomstandigheden in een buiten-Europese macroregio beschrijven en verklaren en maatregelen om de gevolgen hiervan te beperken beschrijven.	Ja	nee
AK/V/2	Casus Bronnen van energie: Energiebeleid		
eindterm 23	Je kunt de verhouding tussen de verschillende gebruikte bronnen van energie in een buiten-Europese macroregio beschrijven en de voor- en nadelen van die energiebronnen beschrijven.	nee	ja
AK/V/3	Casus Water: Watermanagement		
eindterm 24	Je kunt de waterhuishouding in een buiten-Europese macroregio beschrijven en maatregelen ter verbetering beschrijven.	ja	nee
AK/V/4	Casus Arm en rijk: Arm en rijk en gezondheidszorg		
eindterm 25	Je kunt de vicieuze cirkel tussen armoede, honger en gezondheid in een buiten-Europese macroregio beschrijven en verklaren en maatregelen ter verbetering van de situatie beschrijven.	nee	ja
AK/V/5	Casus Bevolking en ruimte: Bevolking en ruimte in grootstedelijke gebieden		
eindterm 26	Je kunt de ruimtelijke ontwikkelingen van megasteden in een buiten-Europese macroregio beschrijven en verklaren en maatregelen ter verbetering van de ruimtelijke kwaliteit beschrijven.	ja	nee
AK/V/6	Casus Grenzen en identiteit: Regionale identiteit		
eindterm 27	Je kunt verschillende regionale tegenstellingen in een buiten-Europese macroregio beschrijven en maatregelen ter verbetering van de situatie beschrijven.	nee	ja
AK/V/7	Verwerven, verwerken en verstrekken van informatie		
eindterm 28	Je kunt zelfstandig informatie verwerven, verwerken en verstrekken.	ja	nee
AK/V/8	Vaardigheden in samenhang		
eindterm 29	Je kunt de vaardigheden uit het kerndeel in samenhang toepassen.	nee	ja

COLLEGE VOOR TOETSEN EN EXAMENS

Het College voor Toetsen en Examens is namens de overheid verantwoordelijk voor de kwaliteit en het niveau van de centrale examens en toetsen in Nederland. Het heeft verschillende examens en toetsen onder zijn hoede.

cvte.nl

SAMEN BOUWEN WE AAN GOEDE TOETSEN EN EXAMENS

 Toetsen primair onderwijs: doorstroomtoetsen en leerlingvolgsystemen. Vergelijkbaarheid van doorstroomtoetsresultaten en kwaliteitsbewaking van doorstroomtoetsen en leerlingvolgsystemen.
Cvtetoetsenpo.nl

 Centrale examens voortgezet onderwijs: het centrale deel van de eindexamens vmbo, havo of vwo. Het diploma geeft toegang tot passend vervolgonderwijs.
Examenblad.nl

 Staatsexamens voortgezet onderwijs: examens voor iedereen die individueel of op vso-scholen niet in staat is via het regulier voortgezet onderwijs examen af te leggen.
Staatsexamensvo.nl

 Centrale examens middelbaar beroeps- onderwijs: centrale examens Nederlandse taal en Engels voor studenten in het mbo. De uitkomst is onderdeel van het mbo-diploma.
Examenbladmbo.nl

 Staatsexamens Nederlands als tweede taal: examens Nederlandse taal voor iedereen die Nederlands niet als moedertaal heeft. Het diploma toont aan dat het Nederlands voldoende is voor werk of opleiding.
Staatsexamensntz.nl